

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica xiiii. post Trini[tatis]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

gans vulnera cruciati p sanū filiū: infun-
dens oleū misericōdie: z vinū iusticie: z impo-
nit illū iumentū: qz nō solū mēte p̄bet dū
filiū: s̄ etiā put p̄t corpe qd̄ ē aie. iumētū
et ducit in stabulū ecclie vbi dat pabulū
verbi dei z sacri eucharistie. Et altera die
prulit duos denarios. s. grāz in p̄nti z glo-
riā in futuro: z dedit stabulario. i. dandos
denūclavit bono curato facientē debitorū
circa pctōz zc. Tertio ponit fructuosa
exhortatio: qz dñs ex legis p̄nti r̄sione oñ
dens oēm hoīem misericōdiaz facientē esse. p̄
mū: z clusit exhortādo dī. Glade. s. de vir-
tute in virtutē: z tu fac s̄t p̄mo sicut sa-
maritan⁹ iudeo: qz vics oēm hoīem etiāz
inimicū p̄mū reputes: z ei miaz affatu.
affectu: z effectu impēdēdo n̄citatēs eius
subleues. Aug⁹. Nūc cū in hac vita sum⁹
in vicē onera portem⁹: vt ad eā vitā q̄ ca-
ret oī onere puenire possim⁹. Dilectōis ei
officiū est in vicē onera nostra portare.

Exempl⁹ p̄cipuū hēm⁹ in ch̄o q̄ ex nimia
charitate quā ad nos habuit onera n̄ra et
languores n̄ros ip̄e tulit. Aug. Nulla res
officiosus istū laborē ad onera portāda a-
lioz facit libēt⁹ impēdere q̄ vt cogit⁹
q̄nta p̄ nob̄ prulit dñs: Hic admonēs ait
apls: Hoc sentite in vob̄ qd̄z in ch̄o iesu
huic cogitatōi accedit etiā illa: qz hoies
sum⁹: z q̄ egritudine siue aie siue corpis
quā in alio hoīe videm⁹ etiā nos habere
potuim⁹ aut possum⁹.

Tertio arti. Aud. zc. Nec p̄sumat⁹ de
dei misericōdia: nisi z vos misericordes fu-
eritis. Nā sicut d̄. l. Privilegia. L. de he-
reticis. Qui in legē p̄mittit: p̄uilegiū legē
amittit. Et sicut h̄ extra de p̄stitutiōibz.
Ad intētōz m̄ adātis recurrēdū est. Intē-
tio aut̄ dñi nobis misericōdiaz facientis est: vt
in vicē misericordes simus. Audite. Si rex
statuat talē legem: Quicūqz debitorū suo
dimiserit duos d̄narios: ego sibi ducētos
aureos dimittō. Et erit aliq̄s q̄ dure de-
bitorē suū tractauerit: An debeat gaudere
p̄uilegio illius legis: Certe nō: imo pu-
niendus est. Exponet applica notādo illud
Iac. ij. Judiciū sine misericōdia fiet ei q̄ non
fecerit misericōrdiā.

Dñica. xiiij. post Trini. Ser. p̄mus.

A It illi. surge

vade. Luce. xvij. Spū ambula-
te z desideria carnis nō pfici-
etis. Caro em̄ p̄cupiscit aduersus sp̄m. et
sp̄s aduersus carnē. Hec em̄ sibi inuicēz
aduersant: vt nō q̄cūqz vultis illa faciatis
Gal. v. Tria ibi sunt notāda in q̄bus hor-
taf ap̄s z surgere z ambulare. Primus
est salutaris exhortatio: Spū ambulare
et desideria carnis nō pficietis. Secū-
dū est exhortatiōis ratio. Caro em̄ p̄cu-
piscit aduersus sp̄m zc. Tertiu⁹ rōis de-
claratio. Hec em̄ sibi inuicē zc. De pri-
mo Eccl. xvij. Fili post p̄cupiscētias tu-
as nō eas. De secūdo et tertio Roma. vij
Vides altā legē in membris meis repu-
gnantē legi mētis mee z captiuitatem me-
in lege peccati. **Ait zc.**

Primus articulus. An sit in hoīs po-
tate surgere a pctō: Vide sermo
de p̄mo de Epiphania: aut sermone p̄mo
themat⁹ Gratia dei: dominice. xj. post tri.

Secūdo articulus. Unicusqz peccat⁹
tori dicit deus hec duo verba Sur-
ge. Glade. Surge vics a pctis: z vade de
virtute in virtute vsqz in domū dei. De p̄-
mo Ephef. v. Surge qui dormis z exur-
ge a mortuis. De secūdo Matth. ix. Va-
de in domū tuā. In euangelio itaqz hodi-
erno docemur moraliter quo tendere z q̄-
liter debeam⁹ za peccat⁹ surgere: vbi p̄ci-
pue notande sunt tres instructiones que
etiā in verbis p̄positis insinuant.

Prima est instructio p̄uiose p̄gressiōis
Secūda est instructio gratiose purga-
tionis.

Tertio est instructio affectuose recogni-
tione. Prima est zc. De q̄ dicendū in (tōis.
hoc sermone: q̄l̄s. s. p̄ viā p̄rurū p̄gredi
debem⁹ in celestē hierl̄m. Et dat̄ hec in-
structio ex ope ch̄i q̄ ibat in hierl̄m z trās-
ibat p̄ mediā samariā z galileā. Ubi notā-
tāde s̄t tres p̄ditōes n̄cariē ad pueniēdū
in ciuitatē celestem.

Prima est extornoz abdicatio.
Secūda est internoz custoditio.
Tertia est eternoz affectio.

Prima igit̄ zc. q̄ s̄t p̄ h̄ q̄ ies⁹ trāsibat p̄ me-
diā galileā q̄ interpretat̄ trās miguo. D̄z oī

affectū hoīs transigrare vltra mūdum relinquēdo scz mūdū post se: z sic ipm cō tēnendo. Amqz em mūdū impedit ne cia libere tendat in celū. Jō. j. Joā. ij. Nolite diligere mūdū neqz ea q̄ in mūdō sūt: qm̄ zc. et Jaco. iij. Amicitia bui mundi mica est deo. Et Sen. Aude hospes cō tēnere opes: qz nemo alius dignus deo ē q̄ q̄ opes p̄tēperit. **S**cda ē zc. scz cogitationū cordis q̄ intelligit p̄ samariā q̄ interpretat̄ custos dñi: vel custodiēs dñm. Prover. iij. Omni custodia sua cor tuū: qm̄ ex ipō vita p̄cedit. Custodiēdo autē cor custodit hō dñm q̄ in corde habitat Eph. iij. Habitare ch̄m p̄ fidē in cordibz nostris. Jō ipē dicit Prover. xxij. Fili p̄be. mibi cor tuū. **T**ertia ē eter noz affectio q̄ notat p̄ hoc q̄ ibat in hierusalē p̄ quā intelligit civitas celestis vbi est pat̄ eterna. Ambulādū em̄ ē sursum in celū nō passib⁹ corporis s; affectib⁹ mentis: vt ait Aug⁹. Jō dñi Col. ij. Que sursum sūt q̄rite. Ubi vici ē oim bonoz plenitudo: gaudioz multitudo z eoz oimoda certitudo. De pmo ps. Replebimur in bonis domus tue. De scdo Luce. vj. Merces v̄ra multa ē in celo. De tertio. Jō. xvj. Gaudū v̄m nemo tollet a vob. Nō sic certe nō sic in hac vita: imo miserī sūt q̄ cor suū mūdānis insigūt sp̄it̄ celestibz. Sursum igit̄ corda in celū eleuem⁹. **E**xplū de arsenio. Uide feria. ij. post pasca f. j. Vel aliō exēplū feria. vj. pasce. **T**erti ar. Aud. zc. Uidere ne retro cedat̄ a civitate celesti. Audite qd iura dicūt. Eadē res nō opat̄ p̄rios effectus. lviij. dil. Si q̄s in egritudine. Sicut eadē res nō parit liberationē z repetitōz ff. de solutiōibz z liberatiōibz. l. Qui hoiez s. vl. Nō p̄putetis male viuēdo viā inuere civitatē celestē qz v̄ra mala ē viā civitatis infernalis. Uide ne sis illi similis q̄ diceret. Volo ire parisi⁹: z tñ scienter dorsum p̄rit. Expone z applica norando illō psal. Nouit dñs viam iustozum z iter impioz p̄bit.

Dñica. xiiij. post trini. Ser. ij.

A Illi surge
zc. Si spū ducimur: nō estis
sub lege. Gal. v. Illi ducuntur

spū q̄ efficaciter audiūt illa v̄ba. Surge vade. Est autē notāda triplex vtilitas eoz r̄ qui spiritu ducuntur.

Prima libertatis.
Scda iocunditatis.
Tertia celestis hereditatis.

De prima est illud Si spū ducimur non estis sub lege (scz timorē q̄ ē lex seruoꝝ) sed sub lege libertatis. Un. ij. Cor. iij. Ubi spirit⁹ dñi: ibi libertas. De scda Gal. v. Fructus autē spūs charitas: gaudiū: pax. De tertia ps. Spūs tu⁹ bonus deducet me in terrā rectā q̄ est terra viuētū.

Ait zc.

Prim⁹ ar. An possit hō ex libero arbitrio absqz grā ire p̄ viā mādatorū dei? sic. Deut. xxx. Mādātū qd ego p̄cipio tibi hodie nō sup̄ te est. **C**ontra. **O**bsuāt̄ mādatorū facit dignū vita eter na q̄ nemo dign⁹ ē absqz grā. Rñ. Bon. in. ij. dil. xxvij. Mādātū p̄tigit dupliciter impleri. Uno mō q̄ntū ad gen⁹ operū. Alio mō q̄ntū ad intētiōē mādāt̄. Primo p̄ grās gratz dātaz p̄tigit ea impleri sic per fidē mādātū de adoratiōe dñi: z p̄ q̄ndā naturalē pietatē mādātū de honoratiōe pat̄rentū: sic d̄ alijs. **S**cdo mō nō p̄tigit si ne grā gratū faciēte qz de⁹ p̄cepit mādātū ad h̄ q̄ voluntas n̄ra p̄formet voluntati sue: z h̄ nō p̄t ee sine charitate q̄ nō ē sine grā gratū faciēte. Jō. j. Tim. j. Finis p̄cepti ē charitas de corde puro. Lu autē dñi: mādātū nō ē sup̄ te: h̄ dicit nō qz liber arbitriū p̄ssit in illud p̄ se: s; qz grā dñi p̄sto ē vnico: q̄ nec aliq̄s caret grā qz velit sibi s; qz ipē deest grā. **H**ec Bon. **P**ro sūd. **V**ultū sollicitari dēm⁹ de diuinoz mādatorū iplētiōe dicit q̄ppe Iuuen. Respi ce qd moneat leges: qd curia māder. **Q**uō si p̄ueniēter dñi de legibz hūanis mltoma gis itelligēdū ē de legibz diuinis. Et sic d̄ Aristō. j. polit. Sicut optimū aiālū ē hō lege fruēs: sic pessimū ē a lege z iusticia se parat⁹. **Q**uō maxie venē ē d̄ lege diua. **S**z q̄rit. An possit hō. zc. Dic rñ. v̄s. **E**t q̄ p̄clude q̄ h̄nti charitatē mādātā dñi grā nō sūt. **N**ō h̄nti p̄o difficilia imo q̄si im/possibilia. **E**xplū de autibz q̄ leues sūt ad volandū qñ h̄nt plumaz abūdantiam s; qñ sūt p̄uate plumis graues sūt. **N**ulla ē erit excusatio trāsgressiozū qm̄ in hoīs

Dnica. XIII. post Trini.

ptate est se pparare ad gra z charitatem. Prover. xvj. Hois e aim pparare Audite pctores: obstinati: fornicatores vsurarij et q poti pparat: pscie donu p spu mali g q p spu sco abycite nisi spm inaluz opa ei vt accipere possit: spm scdm p que facilliter implebitis tota lege dei qm a spu sco est legis dine pfectio. **Figura.** fm glo. sic a die agni imolati qnqgesimo die data e lex in igne: ita in nouo testameto qnqgesimo die a pscia chri descendit spu scdm in igne. **Lex** in mpre: inat: spu scdm in more lion vbi figurat q spu scdm ipe e pscio tota legis: q vt dr Ro. xij. Plentudo le est dilectio. Sicut em dicit Greg. in Homel. qda ipe spu scdm amor est.

Secda ar. In pced. zc. In h dicitu d scda q est instructio grole purgatio nis quo. s. purgada e ania peccati z sic a pcti feditate surgere. Et hec purgatio si gnat in euagelio p emudatione leprosozu q cu a dno missi irent ad sacerdotes mundati sut. **Et** qz mudatoe tres sumut p ditiones pctoz necessarie ad hoc vt munde tur a peccato.

Prima est recognitio pprie imudicie. **Secda** e inuocatio dine misericordie.

Tertia e obfuatio prompte obedientie **Prima** igit. zc. Na illi decem leprosi se imudos recognoscetes steterunt aloge. **Theo.** Aloge stat qsi verecundares de imudicia purates q chris eos fastidiret ad moduz alioz. **Debet** g pctoz imudicia z lepram sua recognoscere: z in seipo cora dno verecundari. q. diceret illd Lu. xij. **Pr** peccau in celu z cora te **Lepra** qpe moralr sigt **Actm.** **De** h vide do. ij. post epi. **fmone** p mo. **Secda** e inuocatio dine mie: qz lep si leuauerit voce sua dicetes. **Jesu** prece ptoz miserere nri. **Elevatio** vocis magni tudine desiderij sigt. **Lamauerunt** g dicetes. **Jesu** pceptor. zc. **Si** iesus est: g vult **Si** pceptor: z g pr. **Si** miam inuocant: g se miseros z indigetes ondit. **Sic** z peccator: dz cum fide z magno des derio des misericordiaz iupcare dicedo illd ps. **Misere** re mei dne qm ego ifirm suz. **Tertia** e obseruatio ptopre obedientie: qz ptopre obedierunt dno diceti sibi. **Ite** ostendite vos sacerdotib. **Et** sicut dr **Theo.** **Per** hoc innuebat q curari debebat. **Lex** em

pceperat q mudati a lepra se sacerdotib pntaret: no vt sacerdotes eos mudarent sz vt eos ee m dos iudicaret z p sua emuda tione sacrificiu in lege statutu offerret. **Du** gurēt mudati sut ex fide z obedientia ad chm merito: le de zgruo: sz diuina pteute effectiue. **Sic** z pctoz obedire dz chusto z ecclie. **In** hoc aut qd dixit eis **Ite** ondi te vos sacerdotib: signat pceptu pfectio nis faciede vt lepra interior emundetur. **Exemplu** d necessitate pfectiois faciede **Et** de sabbaro post tertia dnica qdragesime.

Terti ar. **Aud.** zc. **Lauete** g a lepra pcti ne aie repudiet a dno cui sut de/ sponstate. **Na** fm iura. **Sponsalia** soluunt qn alter incurrit lepra vel paralytim: vel alia enozme lesione. **Extra** d iur euagdo **Quemadmodu.** **Sic** em dicit lex **Sciendu.** ff. ex qb causis. **Aliqs** no dz lucrū facere ex dano alterius. **Et** lex **Na** h natura. ff. de pditoe indebiti: dr **Nemo** dz locuple tari cu tura aliena. **Incurrit** aut tactu h ps sana nisi in illo casu solueretur spon salia. **Pone** casum ad longu z applica no/ tando illd **Augusti.** li. de pgnitate. **De** no qrit pulera carne sz pulera metem.

Dnica. xij. post Trini.

Sermo tertius.

It illi surge **Qui** talia agut: regni dei no psequetur. **Gal.** v. **A** tali bus g surgedu e q. s. pmittit huic snie ab illo loco: manifesta aut sut opa carnis q sut fornicatio zc. **Quoz** qda sut z chari/ tate dei: vt auaricia z idoloz seruit. **Alia** z charitate sui: vt fornicatio: z imudicia luxurie: ebrietates: z comessationes. **Alia** z charitate pximi. s. veneficia: inimicie: ptepses: emulatio: ure: rixe: dissentiones secte. **inuidie:** homicidia. **De** pms. **Eph** v. **Aug** (qd e idoloz seruit) no hz here ditate (regno chri z dei. **De** sedis. j. **Cor** xv. **Caro** z sanguis regnu dei no possidey bnt. **De** tertijs. j. **Jo.** ij. **Qui** odit frēm suū in tenebris e z in tenebris ambulat.

Ait. zc. **P** **Rim** ar. **An** possit ho se ad gram il lam pparare q poterit p via mada/ toz dei ambulare: **Vide** in. j. aduēuali.

Dñica. j. sermo. ij.

Scds ar. In pced. 2c. In h dicēduz de tertia q̄ ē instructio affectuose reg/ cognitōis: q̄liter vitz recognoscēda ē dei mia ex bñficio purgatiōis pctōz: qz vitz vn̄ ex illis regressus ē magnificās deū 2c. vbi sūt p̄siderāde tres p̄sideratiōes indu ctive ad gr̄arū actionē.

Prima est consideratio imitande exem plationis.

Secunda est consideratio formidande reprobationis.

Tertia est consideratio desiderande ap probationis.

Prima ē 2c. Un̄ em̄ eoz q̄ samaritanus erat vt se vidit mūdātū: regressū ē: 2 diu/ nū bñficiū reco gnoscēs cecidit añ pedes iesu gr̄as agēs. Gl̄de fidez ei? 2 deuotio nē. Sic 2 pctōz p̄tritus 2 p̄fessus gratias agat deo: tota cordis affectiōe. Et hic dz esse samaritanū. i. custos sui a reciduo: 2 alienigena dīcēs cū aplo illud **H. ij. xij.** Nō habem? hic ciuitate manentē: 2 futu rā inq̄rimus. **I**p̄e ergo p̄cidat in faciē ad pedes iesu. **B**eda. In faciē cadit q̄ de per petratis malis erubescit. **N**otandū q̄ppe q̄ q̄nq̄ p̄stratū oram? q̄si recognoscēs corpōis ifirmitate: qz de puluere sumpti sum? 2 animi imbecillitatē: quia casuz ex nobis: erectionē autē nō nisi a deo habet mus: 2 p̄tendētes verecūdam hūilitatez q̄si p̄ multitudinē pctōz oculos ad celum leuare nō audētes: exēplo publicani. **L**uc. xvij. **Q**uādoqz vero flexis genibz oram? vt salomon. **ij. Regū. vij.** h erecto capite 2 elenata faciē q̄si dicētes p̄ desiderio p̄rie illud **Can.** **T**rabemē post te. **Q**uāqz autē stātes oram? nos spem habere in celestibz designātes. **q. d. illud Phil. ij.** **R**ostra cō uersatio in celis est. **E**t illd ps̄. **I**n domū dñi letantes ibimus. **I**n p̄mo exprimim? p̄ditionē nostrā. **I**n sc̄do desiderū n̄m. **I**n tertio spem. **S**c̄da ē p̄sideratio for midāde reprobatiōis: qz a dño reprobati sūt alij nouē ingrati. **U**n̄ d̄r dñs. **N**onne decē mūdātī sūt: 2 nouē vbi sūt: **N**on est inuētus q̄ rediret 2 daret gloriā deo: nisi hic alienigena. **B**ed. **D**erito eos saluat̄ eoz quasi ignotos vbi sūt inquit. **S**c̄re em̄ dei eligere: nescire reprobare ē. **S**icut q̄ ingrat? nō recognoscit diuinū bñficiūz

sic nec de? recognoscit ingratiū. **I**n h autē p̄figurata sūt vocatiō gētū 2 repudiatio iudeoz. **H**inc etiā recolligit q̄ hī q̄ debent ee magis grati deo 2 familiariores: vltiterati: plati: 2 diuites sūt ei magis in? grati 2 se magis elōgāt ab eo q̄ simplices 2 pauperes. **I**n hoc etiā signat q̄ rsi mul ti in cōfessione mundent: pauci in cōpara tiue laudāt: qz multi tanq̄ canes ad vo/ mūtū reuertunt. **T**ertia est p̄sideratio desiderāde approbatiōis: qz dñd cōmēdā do eū q̄ redijt dicit ei. **S**orge. **S**. cessando a pctō in q̄ iacuisti: 2 vade de p̄lute in p̄tutē qz fides tua te saluū fecit nō solū q̄ ad salu tē corpōis: sed etiā aie. **B**eda. **S**urg re 2 ire p̄cipit: qz q̄ ifirmitatē suā recogno scēs hūilit̄ iacer: p̄ diu? p̄ solationē ad fortia opera p̄ficere iubet. **S**i autē fides saluū fecit: eū q̄ se ad agēdas saluatori gra tias inclinauit: q̄ p̄fidia p̄didit eos q̄ de acceptis bñficijs deo dare gl̄iam neglere rēt. **J**uxta igit apli p̄bū. **j. Thessal. v.** **I**n omnibz gr̄as agite. **E**xēplū d̄ gratijs deo agendis p̄ bñficiōz receptiōe habet mus in **Jacob. Gen. xxxij.** **I**n **dauid. ij. Regū. vij.** **I**n **tobia. Tobie. xj. xij. 2 xij.** **Aug.** **Q**uid melius 2 aio geramus q̄ ore p̄mam? et calamo exp̄mam? q̄ dō gr̄as? **T**ertius articul? **A**ud. 2c. **L**auete q̄ ab ingratitudine. **N**ā sic h̄r. **xij. q. ij.** **E**ps̄ q̄ mancipiū. **E**t. **c. Libertati Ecce:** 2 c. sequēti. **I**ngratitudo retrudit manu/ missum in seruitutē. **E**t. **l. j. L. de reuoca/ dona.** **D**onatio facta liberto reuocat 2 ob sequio non p̄stito: 2 etiam emptū ex pe cunia donata. **E**t etiam ipsa libertas vn̄ est donata vt. **l. Alimēta. ff. de liberi agno/ Et in autē. vt liber de ḡtero q̄. illud La uete ergo ne sitis similes illis nouem qui non egerunt gratias dño: 2 sic cum illis reprobemini. **N**otate. **S**i quis a principe magna bñficia receperit cū libertate dat ta: quibus acceptis vultū vertit regi ser uicens aduersario eius: nōne merito est a principe reprobandus: 2 in p̄stinā seruitutem retrudendus. **E**xpone 2 appli/ ca notando illud **Bern.** **I**ngratitudo 2 ventus vrens siccans fontes pietatis: ro/ rem misericōdie: fluēta gratie.**

Dñica. xv. post trinitatē.
Sermo primus.